

BABANIN HAKLARI*

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâh!

Sizlere bugün, babalık hakkı olan on tane hakkı zikretmeğe çalışacağım. Babanın evlât üzerindeki hakkı, evlâdın babasına karşı borcu...

Bir kere, babası yemeğe muhtaç ise, yâni çalışıp kazanıp kendini doyuramıyorsa; evlât ona bakacak. Üstünü başını yapamıyorsa, evlât ona üst baş yapacak. Baba hizmete muhtaç ise, –ihtiyarlık dolayısıyla– evlât ona hizmet edecek. Çağırdığı vakit de, (*Lebbeyk*) “Buyur babacığım!” deyip hemen emrine koşacak. Emrederse, emrini geri çevirmeyecek; günah bir şey olmadıkça... Emrine itaat edecek, yap dediklerini yapacak; bu da olur mu, olmaz mı diye bir şey demeyecek.

Babasının yanında konuşmayacak. Konuşursa, gâyet hafif bir sesle, usûletle, usulca konuşacak. Sert konuşmayacak, hızlı da konuşmayacak. İsmiyle de çağırmayacak... Babasını ismiyle çağırmak abes. “Babacağım, dedeciğim!” diye yahut “Beybaba!” diye hitap edecek.

Önünde yürümeyecek, sağında ve solunda da yürümeyecek; mutlaka arkasında yürüyecek. Çağırdığı vakit de gelecek. Sonra, kendisi bir evde oturuyor; faraza, güzel bir ev... Babasının evinin de öyle güzel olmasını isteyecek. Kendisi güzel bir evde oturup da, babasını ufacık bir yerde, bodrum bir yerde barındırmak yakışmaz.

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Kendisi nasıl orasını beğenmiyorsa, babası için de beğenmeyecek.

Birisi de, babasının arkasından dâimâ onun mağfireti için dua edecek. Beş vakit namazında babası için, valideyni için –ikisi de beraber– dua etmeyen evlâdın rızkı dar olur.

Binâen aleyh, baba öldükten sonra, evlât babanın hakkını nasıl öder? Ancak, kendisi sâlih olmak şartıyla... Yâni, müslüman olmak kâfi değil. Müslüman olur da, bir de sâlih olması;

namazında niyazında, abdestinde taharetinde, doğrulukta olması şartıyla... Böyle olmadıkça, baba evlâdından razı olamaz. İsterse ne kadar hayır yaparsa yapsın... Hayırlar yapılacak ama, evvelâ kendisinin kurtulması için sâlih olması lâzım! Yâni, müslümanlığına riayet edecek. Müslümanlığına riayet etmeyen evlât, ne yapsa boş oluyor; babasını memnun edemiyor. Babasının akraba ü taallûkatı ve komşularıyla alâkasını kesmeyecek; “–Babam sizinle iyi dosttu. Ben de onun için, babamın dostluğu için sizin ziyaretinize geldim.” diyerekten, onları da ziyaret edecek. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:¹

¹ Müslim, *Sahîh*, c.VIII, s.405, no:3084; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.VIII, s.76, no:2494; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.243, no:1297; Neseî, *Sünen*, c.XI, s.424, no:3541; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.372, no:8831; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VII, s.286, no:3016; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XI, s.343, no:6457; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.109, no:6478; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.247, no:3447; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.I, s.126; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.IV, s.122, no:2494; Ebû Avâne, *Müsned*, c.III, s.495, no:5824; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.283, no:1109; Taberânî, *Dua*, c.I, s.375, no:1250-1253; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LI, s.113; İbn-i Hibbân, *es-Sıkkât*, c.I, s.9; Ebû Hüreyre RA'dan.

إِذَا مَاتَ الْإِنْسَانُ انْقَطَعَ عَمَلُهُ إِلَّا مِنْ ثَلَاثٍ إِلَّا

مِنْ صَدَقَةٍ

جَارِيَةٍ أَوْ عِلْمٍ يُنْتَفَعُ بِهِ أَوْ وَلَدٍ صَالِحٍ يَدْعُو لَهُ

(م. خز. حب. ت. د. حم. الديلمي، ع. هب. در. عن ابى هريرة)

RE. 62/11 (*İzâ mâte'l-insânü inkataa amelühû*)
“İnsan ölünce amel defteri kapanır, bitti artık;
(*illâ min selâs*) ancak üç şeyde defter kapanmaz:
Birisi, (*İllâ min sadakatin câriyetin*) “Sadakası
var, câri ama...” Bugün verir başka. Câri, işte
böyle cami gibi; 400 sene, belki 500 sene oldu,
bu adam dünyadan gideli ama, defteri işleyip
duruyor işte... Buna benzer köprüler, çeşmeler,
hastaneler, ve sâire sadaka-i cariyedir.

İkincisi, (*Ev ilmin yentefiu bihî*) “Bir ilim ki, ya
talebe yetiştirmiştir, ya bir eser bırakmıştır;
ilim durdukça, talebeler buldukça, onların
sevapları da ölenin üzerine câridir.”

Üçüncüsü de, (*Ev veledin sâlih*) “Sâlih bir
evlât bırakmak.” Evlât çok da, sâlih olmazsa
olmuyor. Sâlih bir evlât bırakırsa, onun defteri
de kapanmıyor; cami gibi... O evlâdın yaptığı
bütün hayırlar, babasının defterine otomatik
olaraktan geçiyor. Allah kusurlarımızı affetsin...

Hazret-i Ömer’e şikâyete gitmiş bir adam.
Demiş: “—Bu çocuk benim sözümü dinlemiyor
yâ Ömer!”

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.952, no:43655; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.99,
no:277; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.IV, s.66, no:2783; RE. 62/11.

Hazret-i Ömer de çocuğa darılmış tabii. Çocuk demiş ki:

“—Yâ Ömer, bizim hiç hakkımız yok mu?”

“—Sizin de hakkınız var.” demiş.

“—Nedir?”

“—Evvelâ, baba anayı seçerken, güzel, terbiyeli, namuslu bir hatun seçmesi lâzım!

Evlenirken insan dört şeyi göze alarak evlenir: Birisi zenginliğine tamah eder; birisi güzelliğine tamah eder; birisi hasebine nesebine tamah eder, alır; birisi de dinine rağbet ederek alır.

“—Dinine saygılı olanı seçip alanın, tuttuğu altın olur.” derler.

Öteki güzellik de gider, zenginlik de gider, haseb neseb de gider; fakat dindar olunca dünyasında da rahat eder, ahiretinde de rahat eder.

Demiş:

“—Benim babam bunu yapmamış. Başka hakkı?”

“—Sen doğarken sana güzel bir ad verecek idi.”

“—Onu da koymamış bana...” demiş.

“—Üçüncüsü, sana dinini öğretecekti.”

“—Bana hiç bir şey öğretmedi ki, benim hiç bir şeyden haberim yok ki...”

O zaman, Hazret-i Ömer RA adamı koğmuş:

“—Kabahat sende, bu çocuğa dinini bile öğretmemişsin!” demiş.

Binâen aleyh, bizim şimdi tahsilimiz var; profesör

kadar olmuşuz ama dinden haberimiz yok...
Olmadı. Evvelâ çocuğa dinini öğreteceksin,
iman ü İslâmiyet'i öğreteceksin! Müslüman
olunca, tabiatıyla çocuk da babasına bakar;
“Her gün beş vakit nereye gidiyor?” diyerekten
ruhuna işler, onun camiye gitmesi... O da o
yolda gider. Baba o yolda değilse, vay halimize!

Allah hepimizi affetsin... Tevfîkât-ı samedâniy-
yesine mazhar etsin... Babalarımızın hakkına
riayet eden; babalarımızı da evlâtlarının hak-
kına riayet eden kullarından etsin cümlemizi...

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

*Lâ ilâhe illa'llâhu'l-halîmü'l-kerîm... Sübhâ-
na'llâhi rabbi'l-arşi'l-azîm... El-hamdü li'llâhi
rabbi'l-âlemîn...*

*Nes'elüke mûcibati rahmetike... Ve azâimi
mağfiretike... Ve'lganîmete min külli birrin...
Ve's-selâmete min külli ismin... Lâ teda'
lenâ zenben illâ gafarte... Ve lâ hemmen
illâ ferracte... Ve lâ hâceten leke fîhâ ridan,
illâ kadaytehâ yâ erhame'r-râhimîn... Yâ
erhame'r-râhimîn... Yâ erhame'r-râhimîn...
İrhamnâ... Li'llâhi teâle'l-fâtiha!*

Mehmet Zahid KOTKU

19. 01. 1979 - İskenderpaşa Camii

Bütün Mehmed Zahid KOTKU/

Cuma Sohbetlerine

PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.

